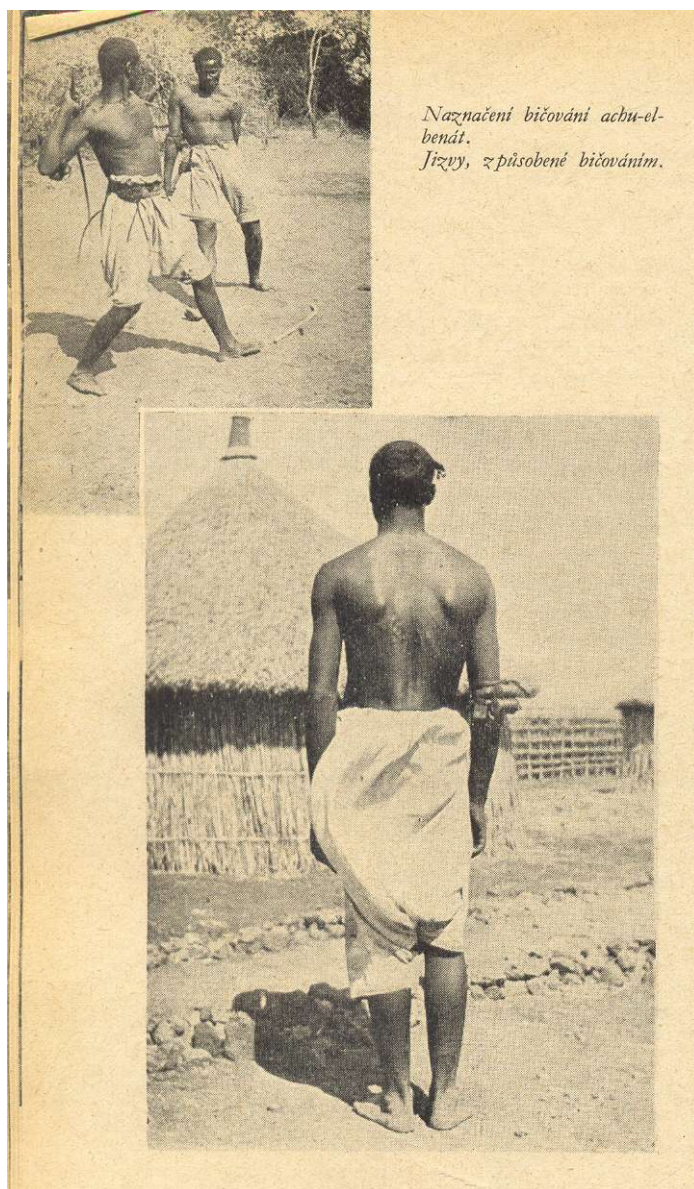

Bedřich Machulka

Večer v africké vesnici

Vyšlo ve II.ročníku Zeměpisného magazínu (1946-1947) na str.213-214.

Taneční rej se pěkně před námi rozvinul, když tu pojednou někdo vhodil do kruhu tanečnicků karabáč. Výzva je to - a to vzrušující.

'Tu leží na zemi - kurbad - ten účinný nástroj k pohánění velbloudů i k všelijakým jiným věcem za nedávných ještě dob, pečlivě vyřiznutý z jednoho kusu tlusté hroší kůže, na půl druhého metru dlouhý, s rukojetí tlustou a koncem jako tužka tenkým, pružným, dobře naolejovaným. Ustal tanec, přestaly bubny a zpěv.

"Tanečnice honem sedají mezi ostatní ženy, ve vzduchu je napětí a očekávání. Několik mladých mužů si svléká svůj tób, vrchní šat, dlouhý pruh bavlněné látky, který se klade v polovičce vzadu na boky a překládá křížem přes břicho a prsa a přehazuje přes ramena dozadu. Ten si ovinují nyní kolem boků, takže celá horní polovina těla je obnažena. Jen několik kožených pouzder s amulety vidíme v záloktí na kroucených řemínkách. A stavějí se do řady před ženskou skupinu čelem k ní. Jeden zvedl karabáč, mává jím nad hlavou a krátkými poskoky tančí v malinkém kruhu. Šest mladíků stojí tu v řadě, do pasu obnaženi, ruce napjaté podél těla. Na oporu pevnému a nehybnému držení těla se rozkročili a ruce ve svislé poloze svírají křečovitě konce látky tób, ovinuté kolem dlaní. A upřeně se dívají na tanečnicka s karabáčem. Ticho. Jen bubínky opět vedou svou jednotvárnou melodii. Tanečník zrychluje tempo poskoku, rychleji se točí v kruhu a mává karabáčem. Pojednou bleskurychlé otočení tváří k řadě těch vyzývavě připravených - řekněme bojovníků, jinak mladíků, ucházejících se v tom věku o přízeň druhého, "slabšího" pohlaví - nad hlavou vysoko zdvižený karabáč zasvištěl a dopadl přes levé rameno na záda jednoho z řady těch poloobnažených. Všechno dílem vteřiny. A tanečník pokračuje dál v tanci s karabáčem. Za několik okamžiků po šlehnutí jásavé sborové trilkování žen. Poloobnažení stojí nepohnutě dál, ani sval se na nich nehýbá.

Úplněk měsíčku stojí skoro kolmo nad námi na bezoblačném nebi. Jemný vánek jako by nás hladil. Z okolních ohrad a obydlí, ještě teplých slunečnými paprsky, je cítit pach suché trávy neb slámy a čmoud ohnišť. Z dálky v kratičké přestávce bubnování slyšíme naříkavý hlas žíhané hyeny. Potlouká se asi kolem vesnice ve slušné vzdálenosti. Bubnování a štěkot vesnických psů zdržují ji od bližší návštěvy a čmouchání po nějakém vesnickém odpadku, třeba i takovém, kterým už i vždy hladoví psi opovrhují. Nové svištění karabáče vytrhlo nás z tohoto pozorování a hned nato ženské trilkování. Jinému vyzývavci naskakuje na levém rameni pruhem naběhlá kůže a z rozšlehnutých zad kape krev. Vyvrcholuje zde před námi jeden z večerních rejů oblíbených v těchto krajinách, tak zvaný "achu el benát", česky "bratr, přítel žen." Zkouška statečnosti před veřejností, před bystrým a každý malý záchvěv na těle pozorujícím posuzujícím okem žen a hlavně děvčat. Kdo se tu uchází o přízeň děvčat a chce, aby o něm lichotivě říkaly achu el benát, aby totiž byl jimi považován za muže silného a nebojácného: má zde příležitost prokázat se takovým. Zkoušející je zde žena, přísná a náročná. Nepromíjí nic z toho, co se na takovém kandidátu dobrých nervů žádá. Každá rána karabáčem, vedená náhle a nepřipraveně - z těch čekatelů rány neví, zastihne-li právě jeho - musí se přijmout bez trhnutí svalem, bez mrknutí oka. Každý musí vytrvat na svém místě bez pohnutí až do konce tohoto reje. A ten trvá někdy dlouho. I tři šlehnutí musí mnohdy vydržet za jeden takový večer.

Ten, kdo rozdává rány, musí po dvou nebo třech šlehnutích odhodit karabáč na zem a postavit se do řady čekatelů. Z těch jeden, obyčejně ten který má na zádech nejvíc ran, zaujme jeho místo. A taková šlehnutí vedená rukou tak zkušenou v ovládnutí karabáče, jako je ruka velbloudáře, nejsou maličkovitá a vždy správně vedena přes levé rameno do poloviny zad. Po ráně naskočí tlustý pruh a konec karabáče často záda rozšlehne a koneček vytrhne z rány i kousíček kůže. Takové rány se toho večera nesmí ošetřovat, postižený si jich nesmí ani všimnout a tančit s rozšlehnutými zády dál. Běda ale tomu, kdo by přitom dal najevo nějakou slabost, známku bolesti nebo strachu, třeba jen trhnutím svalů nebo zamžikáním oka! Ženy pozorují ostře všechno a takový v jejich očích slaboch byl by pro posměch, dokud by snad při nejbližší příležitosti nenapravil takové velké chyby slabosti a nestatečnosti.

Rány kurbaďem, karabáčem, takové čestné rány obdržené při "achu el benát", se léčí ledabyle, a to úmyslně, jak myslím, aby zanechaly co možná znatelnou jizvu. Každý je na ně hrd snad po celý život. Podivujete-li se důkladně zjizveným záďům někoho, přijme váš obdiv s velkolepou povznešeností, stejně jako bojovník hrdý na své zjizvené rány utržené v boji.

A bolesti přitom? Afričan temné pleti je podivuhodně proti bolestem necitelný a rány, které by ku: př. Evropana sklátily na místě, jeho nevyřadí tak snadno z boje. To je známo ze všech bojů proti Afričanům, na př. z bitev a šarvátek s mahdisty zde v Sudanu na samém konci minulého století a zase hlavně tam, kde užito moderních opakovaček a kulometů s celoplášťovou střelou. Bojovník zasažený třeba i několika takovými střelami nebyl vyřazen z boje, nebylo-li právě trefeno ústřední nervstvo anebo přímo srdce. A ležel-li již zdánlivě mrtev na zemi, vzchopil se ještě v posledním okamžiku života, aby vypálil ránu na protivníka ze své zastaralé pušky anebo vrhl posledním záchvěvem své síly kopí a pak padl mrtev. Jaká to tuhost života u těchto lidí!